

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Спеціальність:	061
Рік підготовки:	2
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

канд. філол. наук, доцент Кошман Ірина Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри української філології та журналістики

посада

kosh18@snu.edu.ua	+38-098-60-69-462	Viber за номером телефону	326 ГК, кафедра УФЖ
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять за дисципліною є виховання усвідомлення рідної культури та інших культур, формування мовної особистості, яка здатна ефективно спілкуватися з представниками різних культур, успішно долати бар'єри та конфлікти спілкування; формування знань про принципи культурного релятивізму; основні парадигми в дослідженні феноменів культури та комунікації; концептуальної та мовної картин світу носіїв культури; етичні та моральні норми поведінки в культурному середовищі; існуючі стереотипи та способи їх подолання; норми етикету.

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знання: принципи культурного релятивізму; основні етапи розвитку міжкультурної комунікації; значущих учених, які зробили внесок у розвиток міжкультурної комунікації; основні парадигми в дослідженні феноменів культури і комунікації; концептуальна та мовна картини світу носіїв культури; етичні та моральні норми поведінки; культурно-історичні реалії; існуючі стереотипи та способи їх подолання; норми етикету.

Вміння: здійснювати порівняльний аналіз лінгвокультур, визначати значимість їх відмінностей в процесі комунікації з їх представниками; встановлювати контакти та підтримувати взаємодію з представниками іншої культури; адекватно застосовувати соціокультурні знання, вивчений мовний

матеріал в спілкуванні; застосовувати знання про норми спілкування в ситуаціях професійного повсякденного спілкування; знаходити, порівнювати та узагальнювати лінгвокультурологічну країнознавчу інформацію, що отримується з різних джерел; бути толерантним до особливостей іншої культури.

Передумови до початку вивчення: Базові знання з філософії, теорії культури, теорії комунікації та масової комунікації. Базові знання з теорії мови та культури мовлення.

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни полягає у оволодінні знаннями та уміннями ефективного спілкуватися з представниками різних культур у професійному та повсякденному спілкуванні.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним;

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності;

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків;

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства;

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук;

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Вступ. Основні поняття, терміни й визначення. Предмет і завдання дисципліни	денна 2/0/0 заочна 0/0/0,5	Об'єкт та предмет курсу. Мета, завдання та структура курсу. Принципи культурного релятивізму. Основні етапи розвитку міжкультурної комунікації. Межкультурна комунікація як різновид комунікації: основні ознаки. Зв'язок міжкультурної комунікації з іншими науками.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Тести. Індивідуальні завдання.
2	Феномени культури і комунікації	денна 2/0/4 заочна 0,5/0/0,5	Феномен культури. Підходи до визначення культури. Значні вчені, які зробили внесок у розвиток міжкультурної комунікації. Феномен комунікації. Основні парадигми в дослідженні феноменів культури і комунікації. Мови і культури світу. Соціально-побутові та культурно-мовні особливості народів і країн. Роль і значення культурно-мовного розмаїття людей і міжкультурної комунікації сучасному світі. Спілкування людей, що належать до різних лінгвоетнокультурних спільнот. Діалог	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			культур.	
3	Картина світу в аспекті міжкультурної комунікації	денна 2/0/4 заочна 0,5/0/0,5	Реальний світ, культура, мова. Коди культури. Поняття «картина світу». Концепт як основа мовної картини світу. Культурні концепти. Поняття мовної особистості. Мовна особистість в міжкультурній комунікації. Порівняльний аналіз лінгвокультур, значимість їх відмінностей в процесі комунікації їх представників.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
4	Види міжкультурної комунікації	денна 2/0/4 заочна 0/0/0,5	Види комунікації: вербальна, невербальна та паравербальна. Основні одиниці вербальної комунікації. Форми невербальної комунікації: кинесика, міміка, такесика, сенсорика, проксемика, хронеміка. Жести. Паравербальна комунікація та її основні компоненти.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
5	Освоєння культури. Між культурна адаптація та культурний шок	денна 2/0/4 заочна 0,5/0/0,5	Поняття культурного шоку. Фази розвитку культурного шоку. Симптоми культурного шоку та способи його подолання. Зворотний культурний шок. Акумуляція.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
6	Стереотипи в міжкультурній комунікації. Національний характер	денна 2/0/4 заочна 0/0/0,5	Поняття та сутність стереотипу. Автостереотипи, гетеростереотипи. Національний характер. Психологічна ідентичність. Культурна ідентичність. Інкультурація. Проблема «чужорідності» культури. Опозиція «свій – чужий» в міжкультурній комунікації. Стереотипи в ЗМК.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання.
7	Толерантність в міжкультурній комунікації	денна 2/0/4 заочна 0,5/0/0,5	Міжкультурна толерантність як компонент міжкультурної комунікації. Види толерантності. Поняття толерантної особистості. Полікультурна освіта. Толерантність як професійне кредо журналіста	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання
8	Формування міжкультурної компетентності	денна 0/0/4 заочна 0/0/0,5	Методи навчання міжкультурної комунікації. Тренінг міжкультурних відносин.	Практичні вправи. Аналіз ситуацій. Тести. Індивідуальні завдання

Рекомендована література

Основна література

1. Бацевич Ф. С. Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ, 2007.
2. Богдан С.П. Мовний етикет українців: традиції і сучасність. Київ, 2001.
3. Вежбицка А. Язык. Культура. Познание. Москва, 1996.
4. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу: монографія. Київ, 2004.
5. Горелов И.Н. Невербальные компоненты коммуникации. Москва, 1980.
6. Гудков Д. Б. Теория и практика межкультурной коммуникации. Москва, 2003.
7. Донец П.Н. Основы общей теории межкультурной коммуникации. Харьков, 2001.
8. Євтух В.Б. Етносуспільні процеси в Україні: можливості наукових інтерпретацій. Київ, 2004.
9. Жайворонок В. В. Знаки української культури: словник-довідник. Київ, 2006.
10. Зиновьев Д.В. Социокультурная толерантность – есенциальные характеристики / [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://res.krasu.ru/paradigma/1/6.html>
11. Козуб Л.С. Специфіка міжкультурної комунікації в текстах усних засобів масової комунікації. Київ, 2000.
12. Кросс-культурная психология. Исследования и применение / Берри Дж., Пуртинга А. Х., Сигалл М. Х., Дасен П. Р. Харьков, 2007.
13. Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація. Київ, 2012.
14. Павлюк Людмила Знак, символ, міф у масовій комунікації. Львів, 2006.
15. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації. Київ, 1999.
16. Рапай К. Культурный код: как мы живем, что покупаем и почему: пер с англ. Москва, 2008.
17. Садохин А. П. Межкультурная коммуникация: учебное пособие. Москва, 2004.
18. Сорокина Н.В. Национальные стереотипы в межкультурной коммуникации. Москва, 2016.
19. Спільна історія. Діалог культур: навч. посіб. / П. Вербицька, Н. Голосова, В. Дяків та ін. Львів, 2013.
20. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация. Москва, 2000.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.uni-hildesheim.de/interculturalfilm/index.php>
2. <http://www.absolutely-intercultural.com//>
3. <http://durrer-intercultural.blogspot.ru/>
4. <http://explore.tandfonline.com/snp/communication>
5. <http://www.intercultural.org.au/>
6. <http://pocketcultures.com/>
7. <http://www.international.gc.ca/cil-cai/magazine/index.aspx?lang=eng>
8. <http://www.rdillman.com/HFCL/TUTOR/tutor0.html>
9. <http://www.colors magazine.com/>
10. <http://www.culturology.com/index.html>
11. <http://www.about.com/>
12. <http://www.lancaster.ac.uk/users/interculture/index.htm>
13. <http://nbuv.gov.ua/>
14. <http://moodle.snu.edu.ua/>
15. <http://moodlesti.snu.edu.ua/>

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів засобами: – за допомогою програмного забезпечення Unichesk і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

Завдання і заняття:

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на

Поведінка в аудиторії:

оскарження результатів оцінювання.

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.